

חורף

ט"ז בשבט

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

שיר של יום

"כל ישראל ערבים
זה לזה"

(שבועות ל"ט, א')

יד ביד

מילים: תלמה אליגון רוז
לחן: רוני וייס

<https://www.youtube.com/watch?v=cHMH7vT6l0>

יד ביד ולב אל לב ...	יד ביד ולב אל לב
כל אחד יתן מעט	יחד כל דבר הולך
כל אחד יושיט רק יד	יד ביד כך בשרשרת
יחד יחד לא לבד	והדרך מתקצרת .
אל האור נצעד.	
	יחד יחד לעולם
	ברוגז ברוגז אף פעם
יד ביד ולב אל לב ...	יד ביד מול כל מכשול
	יחד במחול.
	יד ביד ולב אל לב ...
את ידי כך בידך	פה אחד שירנו רם
יחד כל המשפחה	איש לאיש ואיש זה עם
איש אחד בלב אחד	יד ביד שלום נאמר
יחד יד ביד .	יחד למחר.
יד ביד ולב אל לב ...	
	יד ביד ולב אל לב ...
פה אחד שירנו רם	כל אחד ישא קולו
יחד יחד כאן כולם	יחד לעולם כולו
ונשירה פה אחד	ונשירה פה אחד
יחד יד ביד .	יחד יד ביד .

הצעות לשיח רגשי, עיבוד והפעלה

שיר זה מזמן שיח אודות הכוח והעוצמה שנוצרים מהליכה "יד ביד", מתוך אחדות ושיתוף פעולה, כאשר כל פרט תורם את חלקו הקטן ושותף ליצירת ה"ביחד".

עבודת הכנה לשיר

- קיימו עם התלמידים משחקים במעגל בהם התלמידים נותנים ידיים זה לזה :
התלמידים יעמדו במעגל עם הפנים לתוך המעגל ויתנו ידיים זה לזה.
המשימה : כל התלמידים יפנו את הגב למעגל מבלי לעזוב ידיים.

דיון ושיח במליאה

- האם היה קל/קשה לבצע את המשימה?
 - איך הרגשנו כשנתנו ידיים זה לזה?
 - מה התאפשר לנו בזכות נתינת הידיים?
 - מה נדרש מכל אחד ואחת מאתנו כשאנו נותנים ידיים?
 - מה הרגשתם כשהצלחתם במשימה?
- "יד ביד ולב אל לב... בלב אחד... פה אחד שירנו רם".

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

מלבד הידיים מוזכרים בשיר איברים נוספים : הלב. הפה.

- מה מסמל הלב?
- מה מסמל הפה?
- איזו תמונה מתקבלת לגבי תקשורת ויחס בין אישי כתוצאה מנתינת הידיים?
- אלו מחשבות ותחושות מעוררים צירופי הלשון : יד ביד, לב אל לב, פה אחד?

"כל אחד יתן מעט, כל אחד יושיט רק יד"

- מה נדרש מכל פרט כדי לקיים את ה"ביחד"?
- כיצד נתרם כל פרט מה"יד ביד" וה"ביחד"?
- תארו כשרון, כוח, או ידע מיוחד, שאתם מביאים אתכם כפרטים ליחד הקבוצתי.
- מה אתם מרגישים כשאתם באופן אישי תורמים לביחד?
- מה אתם מרגישים שהביחד תורם לכם?

הפעלה

הכינו מראש חומרי יצירה : גזרי עיתונים ומגזינים, דפים צבעוניים, מדבקות, צבעים, דבק וכו'.

- כל תלמיד יקבל 1/4 בריסטול.
- על הבריסטול יצייר התלמיד את כף ידו והזרוע שלו ויעטר אותה בעזרת חומרי יצירה.
- בטוש בולט יכתוב התלמיד על הזרוע שצייר מילה או ביטוי המציין דבר מה אשר מתאפשר בזכות נתינת ידיים וביחד.
- דוגמאות : כוח, אכפתיות, הגשת עזרה, עוצמה, חברות, שלום, ערבות, קרבה, שיתוף פעולה, תמיכה, לא לבד, אהבה, הכל אפשרי, וכד'.
- על בריסטול גדול הדביקו את כל הזרועות במעגל ובמרכזו כתבו כותרת כגון : יד ביד ולב אל לב, "יחד יד ביד", "יחד כל דבר הולך" וכד'..

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

"קיום והתהלך בארץ
לארצה ולרחבה"

(בְּרֵאשִׁית יג, יז)

קום והתהלך בארץ

מילים: יורם טהרלב

לחן: יאיר קלינגר

https://www.youtube.com/watch?v=EU0cm1u1l_M

ערש אהבה- מיטת אוהבים
תרמיל=תיק גדול על הגב
פיסת סלע = חתיכה קטנה של סלע, שהוא
אבן גדולה.
נצרבת = נשרפת
חמה = שמש
אספלט = החומר שממנו סוללים כבישים
בנייני הראווה – בניינים גדולים ומרשימים
ענווה- צנועה
מסתור המעין = מקור מים שמסתתר, חבוי
מהעין
אודמים – צבועים אדום
חגור – חגורה שעליה תלויה מימיה (בטיול)

קום והתהלך בארץ
בתרמיל ובמקל .
וודאי תפגוש בדרך
שוב את ארץ ישראל .
יחבקו אותך דרכיה
של הארץ הטובה ,
היא תקרא אותך אליה
כמו אל ערש אהבה .

זאת אכן אותה הארץ ,
זו אותה האדמה
ואותה פיסת הסלע
הנצרבת בחמה .
ומתחת לאספלט
לבנייני הראווה ,
מסתתרת המולדת
ביישנית וענווה .

קום והתהלך בארץ ...

וכרמי עצי הזית
ומסתור המעיין
עוד שומרים על חלומה
וחלומנו הישן .
וגגות אודמים על הר
וילדים על השבילים ,
במקום שבו הלכנו
עם חגור ותרמילים .

קום והתהלך בארץ ...

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

הצעות לשיח רגשי, עיבוד והפעלה

הנחיות לדיון בקבוצות ובמליאה בשילוב הפעלות

השיר מזמן שיח אודות ערכו של הטיול בארץ ישראל ותרומתו לחיזוק האהבה לארץ והזיקה אליה.

לדיון ושיח במליאה

עבר והווה

קראו את השיר בקול והסבירו לתלמידים כי הכותרת לקוחה מתוך פסוק בספר בראשית, שם נאמר לאברהם אבינו "קום התהלך בארץ לאורכה ולרוחבה" (בראשית יא, יז). באמצעות השימוש בכותרת, הלקוחה מפסוק זה, מבקש המשורר להמשיך כביכול את הציווי הבראשיתי לטייל בארץ וכן לחזק את הקשר לארץ ישראל שהתמיד לכל אורך ההיסטוריה של עם ישראל.

בררו עם התלמידים:

- אילו תחושות ומחשבות מעורר בכם הקישור לעבר?
- כיצד משפיעה תחושה זו על יחסכם לארץ ישראל?

2. "קום והתהלך בארץ"

- המשורר מבקש בשיר זה להגביר בנו את האהבה לארץ דרך ההליכה בשביליה. לפי הכתוב בשיר:
- מה נרגיש ומה נחוות כשנטייל בארץ?
- אילו נופים נראה בה?
- אילו תחושות עשוי לעורר בנו הטיול?
- איך תגיב אלינו הארץ? (בקשו מהתלמידים לצטט מתוך השיר)
- האם אתם מסכימים עם הרעיון של אהבת הארץ דרך הטיולים בה?
- מה הערך המיוחד של טיול ברגל?
- לו נתבקשתם לשכנע עולה חדש שהגיע לכיתה לצאת אתכם למסע רגלי של יומיים בארץ. באחד מאזורי הארץ. מה הייתם אומרים לו?

3. "זו אכן אותה הארץ"

- בשיר קיימת האנפשה (הענקת תכונות אישיות) של ארץ ישראל. ציינו את הביטויים שבאמצעותם מעניק המשורר תכונות אנושיות לארץ ישראל.
- במה דומה אהבת הארץ לאהבה בין בני אדם? במה היא שונה?
- למה אפשר לדמות את הטיולים בארץ כשחושבים על אהבה בין אנשים?
- האם חשוב שנאהב את ארצנו? הסבירו מדוע.

4. "עוד שומרים על חלומה וחלומנו הישן"

- מהו החלום של הארץ?
- מהו החלום שלנו? האם לכל חלקי העם יש חלום משותף?

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

- האם יש לכם חלום אישי הנוגע לארץ ישראל?
הפעלות בקבוצה ובמליאה

הפעלה ראשונה

בקשו מהתלמידים להביא לכיתה תמונה מטיול משפחתי בארץ, תמונה אשר מספרת סיפור מיוחד ומעלה זיכרונות נעימים. חלקו את התלמידים לקבוצות.

- א. בקשו מהתלמידים לשתף את חבריהם בקבוצות בסיפורים אישיים אודות הטיולים המשפחתיים שלהם (כיצד המשפחה מטיילת, באיזו תדירות, מי לוקח חלק בטיולים, חוויות מיוחדות וכד').
- ב. בקשו מהתלמידים להתמקד בסיפור המסותר מאחורי התמונה שהביאו.
- ג. ערכו דיון בקבוצות: כיצד תורמים הטיולים לאהבת הארץ.
- ד. בקשו מנציג בכל קבוצה לשתף את תלמידי הכיתה בפרט אחד משמעותי מהדיון הקבוצתי.

הפעלה שנייה

בקשו מהתלמידים להדביק את התמונה שהביאו על דף ולציין את שם המשפחה, את מסלול הטיול, מתי הוא התקיים, מי השתתף בו, חוויה מיוחדת הקשורה בטיול זה וכד'.

צרו מכל התמונות קלסר כיתתי אשר יישאר בכיתה. התלמידים יוכלו לעיין בקלסר, להגיב ולתת משוב זה לזה.

* יש לשים לב בהפעלה זו לתלמידים שקשה להם לאתר תמונה מטיול משפחתי.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

קחו בכליכם מזמרת הארץ והורידו
לאיש מנחה
זמרת הארץ = מבחר הפרי של הארץ.
(בראשית מג, יא)

עוד לא תמו כל פלאיך

מילים: יורם טהרלב
לחן: רמי קלינשטיין

<https://www.youtube.com/watch?v=MRFq5aakb78>

ולוחש לו בלאט :
את לי את האחת
את לי את, אם ובת
את לי את המעט
המעט שנותר .

נביאה בבגדינו את ריח הכפרים
בפעמון ליבנו יכו העדרים ,
ישנה דממה רוגעת
וקרן אור יפה ,
ולאורה נפסעה ברגל יחפה .

עוד לא תמו כל פלאיך...

ארצנו הקטנטונת, ארצנו היפה
מולדת בלי כותונת, מולדת יחפה
קבליני אל שיריך, כלה יפהפייה
פתחי לי שעריך אבוא בס אודה יה .

בצל עצי החורש, הרחק מאור חמה
יחדיו נכה פה שורש אל לב האדמה
אל מעיינות הזוהר, אל בארות
התום
מולדת ללא תואר וצועני יתום .

עוד לא תמו כל פלאיך
עוד הזמר לו שט
עוד לבי מכה עם ליל

הצעות לשיח רגשי, עיבוד והפעלה הנחיות לשיח כיתתי בשילוב עם הפעלות

שיר זה מזמן שיח אודות אהבה למולדת. חיפוש הדרכים להתקרב אליה ולכרות עמה
ברית, ורצון לשמר את כל פלאיה.

שיח קבוצתי

בשיר יש שימוש במגוון רגשות, כגון : שמחה-עצב, תקווה-דאגה, קרבה-געגוע. יש שימוש
גם במגוון דימויים המתארים את הארץ.
בקשו מהתלמידים למצוא דימויים אלה ולתאר את מנעד הרגשות שהם מעוררים.
בררו עם התלמידים :

- האם גם אתם חשים לפעמים רגשות שונים כלפי מקום, אדם, חפץ או בעל חיים מסוים?
כלפי מי? מתי? תארו את מגוון הרגשות שאתם חשים?
- ממה נובע מבחר הרגשות הזה?
- האם רגשות מגוונים, ואף מנוגדים, פוגעים במהות הקשר עם הזולת, או אולי מעמיקים אותו?
- ובשיר שלנו- האם מנעד הרגשות פוגע בקשר לארץ? מעמיק אותו?

הפעלות

- כתבו מכתב למשורר יורם טהרלב אודות שירו. בדבריתם התייחסו לשאלות האלה :
- כיצד אתם מתחברים לדברים שכתב?
- האם התממשו תקוותיו או דאגותיו?

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

שיר השיירה

מילים: עלי מוהר

לחן: עממי יווני

<https://www.youtube.com/watch?v=qElqp7mNc8g>

עם נוצר וארץ קמה ושפה אשר נרדמה שוב התחילה מתעוררת ומדברת ומדברת מסביב יהום הסער רב הקושי והצער אבל יש על מה לשמוח יש עוד אומץ, יש עוד כח .	בלשונות רבות מספור דיברנו וזה את זה כמעט בכלל שלא הכרנו ומקומות רבים מאוד עזבנו ורק מקום אחד רצינו ואהבנו ומקומות רבים מאוד עזבנו ואל הארץ, אל הארץ באנו .
איך ישראל צומחת מסביבנו היא חזקה יותר מכל חסרונותינו וגם הנגב עוד יהיה פורח ועוד נדאג שהזקן יהיה שמח . וגם הנגב עוד יהיה פורח ועוד נדאג שהזקן יהיה שמח .	ונמשכת שיירה מן המאה שעברה רחוקים כבר היוצאים איכרים וחלוצים שעמלו עבדו בפרך בלי לראות את סוף הדרך ועכשיו עוברים אנחנו לא שקטנו ולא נחנו לא ימשיכו בלעדינו זוהי הרפתקת חיינו .
ומכל הגלויות ועם כל הבעיות מסביב יהום הסער רב הקושי והצער אבל יש על מה לשמח יש עוד אומץ, יש עוד כח . ונמשכת שירה מן המאה שעברה רחוקים כבר היוצאים אכרים וחלוצים שעמלו עבדו בפרך בלי לראות את סוף הדרך ועכשיו עוברים אנחנו לא שקטנו ולא נחנו	מגטאות ומחנות הגחנו אל הביצות ואל הישימון הלכנו מקצות ערב, מרוסיה ופולניה הדלקנו אור גם בדימונה גם בדגניה . מקצות ערב, מרוסיה ופולניה הדלקנו אור גם בדימונה גם בדגניה . ומכל הגלויות ועם כל הבעיות

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

הצעות לשיח רגשי, עיבוד והפעלה

השיר מאפשר שיח אודות השיבה לארץ ישראל מגלויות רבות ושונות, ועל ההתמודדות עם הקשיים והאתגרים שבדרך, לאורך כל היסטורית ההתיישבות וההתבססות בארץ ועד ימינו אנו.

עבודת הכנה לשיר

1. "מקומות רבים מאוד עזבנו"

- בקשו מהתלמידים להכין דגלונים קטנים מקיסמים ממלבני נייר. על הדגלונים יכתבו התלמידים את שמות הארצות מהם עלו משפחותיהם.
- הכינו גלובוס/מפת עולם בה יוכלו התלמידים לנעוץ את הדגלונים. כך תתקבל תמונה מאלו מקומות עלו בני משפחותיהם של התלמידים, לארץ ישראל.
- 2. "ונמשכת שירה מן המאה שעברה"
- בבקשו מהתלמידים להביא מהבית פרטי לבוש המאפיינים את העדה/המקום ממנו עלתה משפחתם, (כגון: תרבוש, סינר, חולצה רקומה, גלביה, צעיף, חליפה, נעלי בית, גרביים מיוחדות, מגבעת, שביס וכד'...). כמו כן ניתן להביא תמונות של בני משפחה הלבושים בלבוש מסורתי.
- תלו עם התלמידים את כל המלבושים והתמונות על חבל בכיתה. כך תתקבל תמונה ססגונית המלמדת על השונות בין העדות השונות בעם שלנו.
- ניתן גם לערוך תערוכה מחפצים שונים האופייניים לעדות ישראל.
- הגלובוס/המפה וחבל הכביסה, עם אביזרי הלבוש והתמונות, יישארו בכיתה במהלך השבוע ויהיו תפאורה ללימוד השיר.

נקודות לדיון במליאה

1. קיימו דיון בכיתה:

- מה מלמדים אותנו הגלובוס והדגלונים?
- מה מוסיפים פרטי הלבוש והתמונות?

2. "רב הקושי והצער"

בשיר מופיעים מגוון קשיים שעמם התמודדו העולים לארץ בתהליך העלייה והקמת המדינה:

"לשונות רבים מספור דיברנו", "זה את זה כמעט לא הכרנו", "מקומות רבים עזבנו", "עמלו עבדו בפרך, בלי לראות את סוף הדרך", "אל הביצות ואל הישימון הלכנו", "מכל הגלויות, עם כל הבעיות", "רב הקושי והצער".

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

- הסבירו במילים שלכם את הקשיים המתוארים
- האם חוויתם חוויה אישית הדומה לאחת מחוויות הקושי המתוארות כאן?
לדוגמא: האם זכורה לכם חוויה של זרות במקום חדש? מה הרגשתם? תארו את הקשיים שחוויתם. איך התמודדתם? מה או מי עזר לכם?

3. "אבל יש על מה לשמוח, יש עוד אומץ, יש עוד כח"

- אלו דברים עזרו לעולים להתגבר על כל הקשיים?
- מה הם הרגישו כלפי היכולת שלהם להתגבר על הקשיים?
- מה הם צפו לעתיד?

5. "היא חזקה יותר מכל חסרונותינו"

- מי זו היא (המדינה שלנו)
- מה אתם אוהבים בארץ שלנו? בעם שלנו?

הפעלות

1. ניתן להציע לילדים לצייר בעקבות הדיונים
2. בקשו מהתלמידים לבחור לעצמם פריט לבוש מהתערוכה שהקימו בפעילות ההכנה לשיר ולהצטלם עם פריטי הלבוש.
- התלמידים יקבלו מסגרת לתמונה אותה יעטרו ויקשטו.
- התמונות ייתלו בכיתה סביב הכותרת: "לא ימשיכו בלעדינו זוהי הרפתקת חיינו".

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

שיר ישראל

מילים : אהוד מנור
לחן : שלמה גרוניך

"בשלושה דברים אדם משתנה מחברו: בקול, במראה ובדעת".
(סנהדרין דף ל"ח תלמוד בבלי)

<https://www.youtube.com/watch?v=VtVOveFh76c>

הנה מה טוב	השֵׁלֶג שֶׁלָּךְ
הנה מה טוב	וְהַמָּטָר שֶׁלִּי
וְיָמָּה נָעִים.	הוּאֹדִי שֶׁלָּךְ
	וְהַנֶּהָר שֶׁלִּי
בְּמִקְצֵב יוּנִי עִם מְבֹטָא פּוֹלְנִי...	נִפְגָּשִׁים סוּף סוּף
בְּסֻלְסוּל תִּמְנִי עִם כְּנוֹר רוֹמְנִי...	בְּחוּף יִשְׂרָאֵלִי
מִי אֲנִי? מִי אֲנִי?	עִם כָּל הַחֲלוּמוֹת וְהַעֲגוּעִים
כֵּן אֲנִי! אֵלֵי אֵלֵי!	עִם כָּל הַזְכֵּרוֹנוֹת
שִׁיר יִשְׂרָאֵלִי.	הַטּוֹבִים וְהָרָעִים
	בְּשִׁיר חֲדָשׁ יָשׁוּן
ה- "למד" שֶׁלִּי	שְׁמֵאֲחָה אֶת הַקֶּרְעִים
וְה- "חת" שֶׁלָּךְ	הֵנָּה מָה טוֹב
ה- "עין" שֶׁלִּי	הֵנָּה מָה טוֹב
וְה- "ריש" שֶׁלָּךְ	וְיָמָּה נָעִים.
נִפְגָּשִׁים סוּף סוּף	
עִם תֵּף יִשְׂרָאֵלִי	בְּמִקְצֵב יוּנִי עִם מְבֹטָא פּוֹלְנִי...
עִם כָּל הַחֲלוּמוֹת וְהַעֲגוּעִים	בְּסֻלְסוּל תִּמְנִי עִם כְּנוֹר רוֹמְנִי...
עִם כָּל הַזְכֵּרוֹנוֹת	מִי אֲנִי? מִי אֲנִי?
הַטּוֹבִים וְהָרָעִים	כֵּן אֲנִי! אֵלֵי אֵלֵי!
בְּשִׁיר חֲדָשׁ יָשׁוּן	שִׁיר יִשְׂרָאֵלִי
שְׁמֵאֲחָה אֶת הַקֶּרְעִים	
הֵנָּה מָה טוֹב	הַעֲמִק שֶׁלָּךְ
הֵנָּה מָה טוֹב	וְהַהָר שֶׁלִּי
וְיָמָּה נָעִים.	הַיַּעַר שֶׁלָּךְ
	וְהַמְדָּבָר שֶׁלִּי
בְּמִקְצֵב יוּנִי עִם מְבֹטָא פּוֹלְנִי...	נִפְגָּשִׁים סוּף סוּף
בְּסֻלְסוּל תִּמְנִי עִם כְּנוֹר רוֹמְנִי...	בְּחוּף יִשְׂרָאֵלִי
מִי אֲנִי? מִי אֲנִי?	עִם כָּל הַחֲלוּמוֹת וְהַעֲגוּעִים
כֵּן אֲנִי! אֵלֵי אֵלֵי!	עִם כָּל הַזְכֵּרוֹנוֹת
שִׁיר יִשְׂרָאֵלִי.	הַטּוֹבִים וְהָרָעִים
	בְּשִׁיר חֲדָשׁ יָשׁוּן
	שְׁמֵאֲחָה אֶת הַקֶּרְעִים

מָטָר - גֶּשֶׁם

וּוּאֲדִי - עֶרֶוֶץ נָחַל

מֵאֲחָה - מַחְבֵּר, מֵאֲחָד

קֶרְעִים - חֲתָכִים, חוֹרִים

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

הצעות לשיח רגשי, עיבוד והפעלה

השיר "שיר ישראלי" מאפשר שיח על הייחודיות והאחדות שבתרבות היהודית-ישראלית.

השֵׁלֶג שֶׁלָּךְ
וְהַמָּטָר שֶׁלִּי
הוּאֵדִי שֶׁלָּךְ
וְהַנֶּהָר שֶׁלִּי

שלך, שלי, מה בהרגשה שלי בארץ ישראל? מה של האחר? מי יודע מה של מי?

נִפְגָּשִׁים סוּף סוּף
בְּחוּף יִשְׂרָאֵלִי

מה קורה כשכל ה"שלי" וה"שלך" נפגשים סוף סוף? זה קל? קשה? דורש הסתגלות?

עִם כָּל הַחֲלוּמוֹת וְהַנְּעֻגִים
עִם כָּל הַזְכֵּרוֹנוֹת
הַטּוֹבִים וְהָרָעִים
בְּשִׁיר חֵדֶשׁ יֶשֶׁן
שֶׁמֵּאֲחָה אֶת הַקְּרָעִים
הִנֵּה מָה טוֹב
הִנֵּה מָה טוֹב
וּמָה נָעִים.

- אילו חלומות יש לכולנו ולי באופן אישי כשאני מגיע למקום חדש?
- מה המקום שניתן לחלומות ולזיכרונות?
- כיצד נוצר מצב שבו טוב ונעים?

בְּמִקְצֵב יוּוֹנִי עִם מִבְּטָא פוֹלְנִי...
בְּסִלְסוֹל תִּמְנִי עִם כְּנוֹר רוֹמְנִי...
מִי אֲנִי? מִי אֲנִי?
כֵּן אֲנִי! אֵלֵי אֵלֵי!
שִׁיר יִשְׂרָאֵלִי

ממה מורכב ה"שר הישראלי"? (מבטאים שונים, שפות שונות, הרגלים ותרבויות שונות וכד')

ה- "למד" שלי
וה- "חית" שלי
ה- "עין" שלי
וה- "ריש" שלי
נִפְגָּשִׁים סוּף סוּף
עִם תֵּף יִשְׂרָאֵלִי

האם השפה שלנו נשמעת שונה? ומה קורה לנו כשהאותיות למד, חית, עין וריש נפגשות סוף סוף לשפה אחת משותפת – לעברית?

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

נפגשים סוף סוף בחוף ישראלי - קיבוץ גלויות

קיבוץ גלויות - אוסף של אנשים ממקומות שונים בעולם שהתקבצו לגור יחד.

בקשו מהתלמידים לשתף במדינות המוצא שהם מכירים, לא בהכרח שלהם.

כתבו על הלוח את המדינות שהוזכרו.

בקשו מהתלמידים להתבונן על מספר המדינות ועוררו דיון:

- למה בעיניכם מדינת ישראל היא "קיבוץ גלויות"?
- האם לדעתכם קל ליצור קיבוץ גלויות?
- האם חשוב שמדינת ישראל תהיה קיבוץ גלויות?
- מה קורה לאנשים שמגיעים מתרבויות שונות למקום חדש שבו חוקים ומנהגים חדשים?

עם כל החלומות והגעגועים, עם כל הזכרונות, הטובים והרעים - חפץ אישי שלי שנשמר במשפחה.

בקשו מהתלמידים להביא מהבית חפץ אישי שעובר מדור לדור במשפחה (חפץ, תמונה, קטע מעיתון ישן, סיפור שעובר במשפחה, ברכה, מכתב, גלויה).
התלמידים יציגו את החפצים לעיני כל, וישתפו את תלמידי הכיתה בבחירה.
המורה יכין שאלות מנחות שיוכלו התלמידים לבחור נוסף על השאלות האישיות לבחירה חופשית:

- מה גרם לך לבחור בחפץ שבחרת?
- מה חפץ זה מסמל בשבילך?
- האם הכרת את הסיפור אודות החפץ קודם למשימה?

כן אני! אלי אלי! שיר ישראלי - יש לי חלום ישראלי

הנחו את התלמידים לביטוי מגוון בעקבות השיר, אפשרו להם:

- לצייר חלום ישראלי
- לרקוד חלום ישראלי
- לכתוב שיר על החלום הישראלי שלהם
- לכתוב סיפור
- לפסל בפלסטלינה חלום ישראלי
- לכתוב כתבה לעיתון על חלום ישראלי

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

הצעות נוספות

שי מן הפרדס

א. האזינו לשיר "שי מן הפרדס", מילים ולחן: דתיה בן דור.

<https://www.youtube.com/watch?v=KeiCTmqMyvs&feature=youtu.be>

ב. שוחחו:

1. מה דעתכם על התנהגותו של בעלת הפרדס? אילו תכונות מאפיינות אותה?
2. מי נהנה מהנתינה שלה? לפי מה אתם יודעים זאת?
3. ספרו על מקרה שבו נתתם לאחרים ונהניתם מכך.

גברת עם סלים

א. האזינו לשיר "גברת עם סלים", מילים: חיה שנהב, לחן: יוני רכטר.

<https://www.youtube.com/watch?v=tYuYrmTkgOI>

ב. שוחחו:

1. מה דעתכם על התנהגותה של הגברת עם הסלים? מדוע?
2. מה הייתם אומרים לה?
3. איך אפשר היה להפוך את הנסיעה המשותפת לנעימה יותר? מי אחראי לכך?
4. ספרו על מקרה שבו הצלחתם לתת מענה לצורך שלכם ועדיין להתחשב באחרים.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

ספרים מומלצים - מידע והצעות לפעילויות

הענן שהלך נגד הרוח / יוסי גודארד ודני קרמן

א. שם הספר: הענן שהלך נגד הרוח ב. המחבר: יוסי גודארד ג. המאייר: דני קרמן ד. הקיבוץ המאוחד 2011	תעודת זהות לספר
הרוח פיזרה את העננים לארבע רוחות שמיים. בין העננים הלא מרוצים פרצה קטטה, וכתוצאה מכך סערה הארץ ושפע גשם מילא את הנחלים ואת הכינרת. רק ענן אחד, זה שנשלח למודיעין, עמד בשקט בצד והמתין בשקט לתורו. אורך רוחו זיכה אותו בפרס: הוא זכה להוריד גם שלג ושימח כפליים את ילדי העיר.	תקציר:
כרטיסיות ועליהן ביטויים המופיעים בסיפור וכרטיסיות עם פירוש הביטויים.	ציוד ועזרים נדרשים לפעילויות:
א. ערך לשוני-דידקטי - ספרו של גודארד מעודד את השימוש בביטויים ובצירופי לשון של 'רוח' ובכך מעשיר את לשונם של הקוראים-מאזינים. ב. אורך רוח וסבלנות	ערכים ורעיונות
א. <u>פעילויות טרום קריאה:</u> המדריכה מקריאה לילדים את שם הסיפור ושאלת: - מה זה ללכת נגד משהו...? - מה גורם לעננים לנוע בשמיים?	הצעות לפעילויות
ב. <u>פעילויות במהלך קריאה:</u> - ניתן להושיב את הילדים במעגל ולהקריא בקול רם את הסיפור. - במהלך הקריאה לעצור ולהראות את האיורים	
ג. <u>פעילויות סביב הטקסט:</u> 1. רעיונות לשיח: - הרוח נשפה והעיפה את העננים לארבע רוחות השמים. העננים התקוממו. מה הייתם מציעים לעננים לעשות במקום להיכנס לרוח קרב? - ספרו על מקרה שבו נאלצתם לפעול בניגוד לרצונכם. כיצד נהגתם? - לענן שהיה מיועד למודיעין לא היה מצב רוח למריבה. מה הייתם עושים במקומו? - מה אתם בוחרים לעשות בזמן של ריב?	

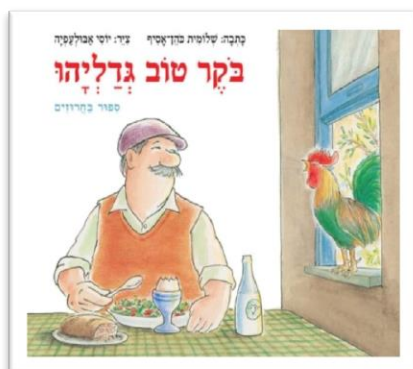
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

<u>פעילות</u> <u>יצירה</u>	ביטויים למלה רוח : • כל זוג ילדים מקבל כרטיס ועליו ביטוי המופיע בסיפור וכרטיס עם פירוש הביטוי. הזוג ימצא דרך משלו להכיר לחבריו את הביטוי ופירושו. • ניתן ליצור משחק קבוצתי : מחלקים את הכרטיסיות בין הילדים. ילד אחד יניח על הרצפה כרטיס עם ביטוי, מי שיש בידו את הפירוש, יניח בצמוד. • ניתן לשחק משחק זיכרון ביטוי ופירוש • ניתן להמחזיז את הסיפור. • כל ילד יקבל ענן ויכתוב בו תכונה או ביטוי המתקשרים לביטוי "אורך רוח" ולמילה סבלנות.
---	--

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

בקר טוב גדליהו / שלומית כהן אסיף

תעודת זהות לספר	א. שם הספר: בוקר טוב גדליהו ב. המחברת: שלומית כהן אסיף ג. המאייר: יוסי אבולעפיה ד. הוצאה: עם עובד, 2015
תקציר:	סיפור מחורז, על חנות קטנה ומר גדליהו החנווני שיודע לחלום... אדון גדליהו נפגש בחלומו עם דמויות צבעוניות, הנותנות לו עצות רבות וטובות והמלמדות כל אחת לקח חשוב לחיים.
ציוד ועזרים נדרשים לפעילויות:	<u>ההיערכות מוקדמת</u>: יש לבקש מהילדים להביא מהבית קופסאות אחסון אוכל, אריזות, שקיות ריקות של פריטי מזון וממתקים, בקבוקי משקה ריקים, תמונות צבעוניות של מוצרי צריכה, לצורך הקמת מרכול או מרכז קניות מדומה. בנוסף, מקלות ארטיק, דפים 4A, בריסטולים, טושים, מספריים, דבק, עיתונים צבעוניים, כרטיסיות בגודל קלפים.
ערכים ורעיונות	א. "מכל מלמדי השכלתי" (תהילים קיט צט) "איזהו החכם - הלומד מכל אדם" (מסכת אבות ד א) - העולם מזמן לנו הזדמנויות למידה רבות ממקורות מגוונים. ב. תרבות הצריכה בעולם המודרני - תרבות השפע.
הצעות לפעילויות	<u>א. פעילויות טרום קריאה</u>: 1. נשמיע צלילים של חיות: תרנגול, צרצר, דבורה ועז – ונשוחח עם הילדים, מה תרומתה של כל חיה לעולם? 2. נציג מתוך הספר, תמונות של בעלי חיים. הילדים יתבקשו לספר מה הם למדים מכל תמונה?
	<u>ב. פעילויות במהלך קריאה</u>: 1. צורות קריאה מומלצות: ניתן להושיב את הילדים במעגל ולהקריא בקול רם את הסיפור. בקריאה שנייה, אפשר לבחור מראש ילדים אשר ישלבו קולות של חיות מהסיפור כדוגמת, תרנגול, צרצר, עז וכו'
	<u>פעילויות סביב הטקסט</u>: 1. נשוחח על ה"מתנות" שאנו מקבלים מאנשים ומחברים הסובבים אותנו ונשאל את הילדים: • מה אתם יכולים ללמוד ולקבל מהאנשים והחברים המקיפים אתכם? • מה אתם יכולים ללמד ולהעניק להם?

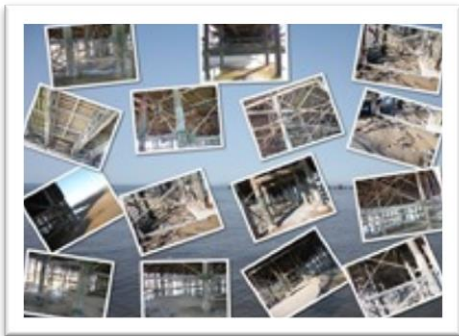

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

1. כל ילד יציין באופן אישי על דף משהו חשוב שקיבל ממישהו - חבר, הורה, אח, שכן וכד'. 2. נציע לכתוב מכתב תודה אישי, לציין על מה הוא מודה לו, ומה הוא מציע להעניק לו. ניתן לצבוע ולצייר בהתאם. 3. ילדים המעוניינים יוכלו לשתף במליאה ואף להעביר את מכתב התודה. 2. צרכנות נבונה - נעודד את הילדים לדיון בסוגיית הצרכנות המושכלת ונקשר אותה לסיפור. נשאל: • האם אתם קונים תמיד רק דברים שאתם צריכים? • האם לפעמים אתם מתפתים לקנות משהו שלא באמת נחוץ? • בעקבות הסיפור נשוחח עם הילדים על הרגלי צרכנות, על ההבדל בין דבר נחוץ לדברים שאינם נחוצים. • נקים מרכול בפינת הכיתה, כדי לדמות תהליך רכישה. • הילדים ימיינו ויסדרו את המוצרים שהביאו מהבית (אריזות ריקות של מוצרי צריכה) לפי נושאים, יוספו שילוט ואיורים מתאימים. • כל אחד יכין רשימת קניות הכוללת 5 מוצרים. הילדים יתאגדו לארבע קבוצות ויבצעו רכישה משותפת של 10 פריטים, לאחר שקיבלו החלטה משותפת ומושכלת, אלו מוצרים יקנו ועל מה יוותרו. 3. לסיכום הפעילות, כל קבוצה תדגים את מרכולתה ואת השיקולים לבחירה ולקניה של המוצרים. נדון עם הילדים על חוויית הקניה המתוכננת, האם היה קשה להתאפק ולקנות רק מה שכלול ברשימה? מה היתרונות שבקניה המתוכננת? 4. אוצר מלים, צירופים וביטויים: המדריכה תבקש מכל זוג ילדים לכתוב על כרטיסיות קלפים ריקות, כמה שיותר מילים מתחרזות מתוך הסיפור, ולהכין משחק זיכרון המורכב מצמד חרוזים: השכונה- קטנה, בקצה- יוצא וכו'. 1. אפשר להציע להוסיף מילים מתחרזות נוספות. ניתן להכין אריזה לכל משחק, לצבוע אותה, לכתוב את שם המשחק וגם את שמות היוצרים (הילדים). 2. כל זוג ילדים יחליף עם זוג אחר את ערכת הקלפים וישחק בהתאם. את ערכות הקלפים אפשר להשאיר בחדר למשחק בשעות הפנאי.	
<u>הכנת בובות תיאטרון -</u> המדריכה תבקש מהילדים לצייר על גבי בריסטולים דמויות מתוך הסיפור (מר גדליהו, תרנגול, עז, צרצר וכו'), את הדמויות הילדים יגזרו ויצמידו למקלות ארטיק. כל קבוצת ילדים תחבר ותמחז הצגה קטנה. הילדים יציגו בפני הכיתה. <u>הכנת קולאז'</u> קולאז' (הַדְבָּק) הוא מדיה אומנותית שבה נעשה שימוש בפיסות עיתון, נייר או אריג לכדי יצירת תמונה דו-מימדית. נציג לילדים דוגמא לעבודת קולאז':	<u>פעילות</u> <u>יצירה</u>

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

ננחה את הילדים לבחור מתוך עיתונים צבעוניים תמונות, ומהן יכינו קולאז' (הדבק).
הילדים יגזרו את התמונות וידביקו אותן יחד כך שיתארו את הסיפור או התרחשות
מסוימת מתוך הסיפור, הילדים יוסיפו כותרת לקולאז' ויציגו את התוצרים בפני
הכיתה.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

ילדה של ספרים / עמי גדליה

א. שם הספר: ילדה של ספרים ב. שם המחברת: עמי גדליה ג. איורים: מושיק לין ה. הוצאה: הקיבוץ המאוחד, 1998	תעודת זהות לספר
"קוראים לי גל ואני בכתה ב'. אחי המרגיז, דור, אומר שקראו לי גל, כי הגלגלים בראש שלי נשברו ונשאר לי רק חצי גלגל שלא כל-כך מסתובב, ובגלל זה אני מטורללת. אבל אמא אומרת שהיא קראה לי גל, כי היא פגשה את אבא בפעם הראשונה ליד הים והם הביטו בגלים. מיכאל הוא סבא שלי. אני אוהבת אותו יותר מכל אדם אחר, כי תמיד יש לו זמן לספר לי סיפורים - וסיפורים הם הדבר שאני הכי אוהבת בעולם." לגל יש הרבה המצאות אותם למדה מגיבורי הספרים. לא תמיד הרעיונות שלה מוצאים חן בעיני המבגרים, אבל כולם מסכימים שהיא עושה מעשים מטורפים, משעשעים ומצחיקים. גל, גיבורת הסיפור, מתקשה ברכישת הקריאה, אך מעתיקה מצבים מהסיפורים שהיא אוהבת אל משחקה בחיים. הסיפור נוגע בעדינות בעצב ובמוות הסבא האהוב.	תקציר:
להמחזה: תלבושות, כובעים וחלקי לבוש נוספים בהתאמה לסיפור. ליצירה: ניירות, דבק, מספרים עפרונות, צבעים. להכנת הספרון - דפים לבנים ודפים צבעוניים. <u>ההיערכות מוקדמת</u>: חשוב לצפות מראש בסרטונים המוצעים. כדאי לצלם מראש את הדפים הנבחרים.	ציוד ועזרים נדרשים לפעילויות:
א. ילדים אוהבים סיפורים – גם ילדים המתקשים בקריאה יכולים לאהוב סיפורים. ב. ספרים וסיפורים יכולים למלא את המחשבות ואת הלבבות ולהיות לנו מקור שמחה ושעשוע.	ערכים ורעיונות
א. <u>פעילויות טרום קריאה</u>: כדאי לבחור פעילות אחת או שתיים מתוך מה שמוצע להלן 1. נשוחח עם הילדים על כריכת הספר. הילדה עפה עם הספר, הספר משמש לה כנפיים – ננסה להסביר את הציור במלים. 2. נחלק לכל ילד דף קטן, ועליו הוא יכתוב שם לציור שעל הכריכה (או ציור אחר) מתוך הסיפור עצמו). נאסוף את הדפים ונערבב אותם. המדריכה תחלק את הדפים הכתובים באופן אקראי. כל ילד יקרא את מה שקבל, וינסה לנחש	הצעות לפעילויות

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכנון משלימות למידה

מי הילד שכתב זאת. 3. נבחר קטע קצר מתוך הסיפור, נקרא אותו בקול באוזני הילדים נשוחח על הקטע ונאפשר לילדים להביע עמדה, להוסיף רעיונות. 4. נתבונן בכריכת הספר. כל ילד יקבל פס נייר ויכתוב שאלה אחת שהוא היה רוצה לשאול את הילדה שבציור. נאסוף ונאגד את השאלות. לאחר קריאת הסיפור, נחזור לשאלות ונראה האם יש לנו תשובה.	
<u>ב. פעילויות במהלך קריאה:</u> 1. אפשר לקרוא את הסיפור באוזני הילדים ברצף אחד, אפשר לקרוא כל פעם חלק אחד, ולאחריו תיערך פעילות מתאימה. אפשר ורצוי לתת לילדים את הספרים לעיון ולמעקב אחר הקריאה. אפשר לשתף את הילדים בקריאה של קטעים מתוך הספר. 2. אפשר להקריין את הסרטון בו הסופרת, עמי גדליה, קוראת קטע מהספר – ילדה של ספרים. לקישור נשוחח על מה שעמי גדליה כתבה וקראה בסרטון: האם היינו רוצים להצטרף למסע של גל לביתה של לאה גולדברג. מדוע?	
<u>פעילויות סביב הטקסט:</u> כדאי לבחור את הפעילויות המתאימות מתוך ההיצע שלהלן 1. מיד בתום הקריאה נשוחח עם הילדים, ניתן להם לשתף בחוויותיהם ובמחשבותיהם, לשאול אם היו דברים לא ברורים, להתייחס באופן חופשי. 2. חידון ציורים - נבקש מהילדים לצייר קטע אחד מהסיפור שהיה להם מעניין במיוחד. נאסוף את הציורים ונהפוך אותם למעין חידון: כל ילד יבוא ויצג את הציור שלו. שאר הילדים יתבקשו לזהות איזה חלק של הסיפור מצויר כאן. נאסוף את הציורים ונציג אותם בפני אורחים וחברים. 3. המחזה - ניתן לילדים לספר את הסיפור במלים שלהם. אפשר וכדאי להמחזי את הסיפור – נחלק את הכיתה לקבוצות וכל קבוצה תבחר איזה חלק של הסיפור הם רוצים להמחזי. הילדים יתחפשו בהתאם לסיפור ויצגו בפני חבריהם. 4. פגישה עם ל. ג. - בסיפור מתוארת הנסיעה של גל, הילדה, לראות את גולדברג. ננסה להבין מה היה מוזר באירוע ההוא? איפה היו הטעויות של גל? אם היא היתה פוגשת את לאה גולדברג, מה היא היתה אומרת לה? מה היתה מספרת?	

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

נזכיר לילדים שירים וסיפורים של לאה גולדברג ונשאל - איזו מתנה היתה גל נותנת לה? למה דווקא את המתנה הזו? (לאה גולדברג כתבה את מה עושות האיילות, פזמון ליקינתון, בואו עננים, איה פלוטו, החלום הוא צייר גדול, דירה להשכיר, גן הכוכבים, כובע קסמים, הילד הרע, המפוזר מכפר אז"ר, ידידי מרחוב ארנון, ניסים ונפלאות, גן החיות ועוד ועוד). בזוגות או בקבוצות נכין את המתנות שאפשר היה לתת ללאה גולדברג, לו היינו פוגשים אותה. 5. השם של גל והשם שלי - נזכר למה קוראים לגל בשם הזה? האם יש ילדים נוספים שיש בשם שלהם משהו מיוחד? נספר, נצייר, נציג. 6. גל וסבא מיכאל – גל מאוד אוהבת את סבא מיכאל. נזכר בסיפור ונספר על היחסים ביניהם. מה אהבו לעשות יחד? למה גל כל כך אהבה את סבא מיכאל? נצייר אירועים שחוותה גל עם סבא. מה קרה לסבא? איך גל קבלה את מותו? 7. חוברת זיכרון לסבא מיכאל - עבודה של כל הקבוצה – נניח שגל היתה רוצה להכין חוברת לזכרו של סבא מיכאל ואנחנו עוזרים לה. נשוחח, נחליט ונעשה : - איזה סיפורים על סבא נכניס לחוברת? - אילו זיכרונות נכתוב (על דברים שחוותה גם עם סבא)? - אילו תמונות נשבץ (ציורים של הילדים)? - איזו תמונה תהיה על הכריכה? - איזה שם ניתן לחוברת הזיכרון? נכין את החוברת לפי מה שהחלט, נדביק את כל מה שהילדים ציירו וכתבו. 8. הכנת ספרון - גל אומרת שסיפורים הם הדבר שהיא הכי אוהבת. נשוחח עם הילדים על הסיפורים שהם אוהבים. נשתף את הילדים בסיפורים שאנחנו, המבוגרים, אוהבים. נזמין את הילדים להכין ספרון ובו הסיפור שהוא הכי אוהב. בכל עמוד כותבים קטע מהסיפור על פי הסדר, ומציירים ציור מתאים. איך מכינים ספרון? • לוקחים 2-3 דפי 4A לבנים ומקפלים אותם באמצע.	
---	--

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

- לוקחים דף 4A צבעוני ומקפלים גם אותו באותה צורה.
- "עוטפים" את הדפים הלבנים באמצעות הדף הצבעוני ויוצרים כריכה.
- משדכים בסיכות בצד כדי להדק את הכריכה לדפי הספרון.

הנה דוגמה לספרון :

9. הכנת סימניה - נבחר משפט אחד מיוחד מתוך הסיפור (משפט שאמרה גל או סבא

מיכאל או האח דור או אחד ההורים). נעתיק את המשפט על פס בריסטול נקשט ונכין לעצמנו סימניה.

10. מה גל רואה מלמעלה? – נגיש לכל ילד דף שבחלקו העליון צילום של כריכת הספר.

נצלם רק את הציור עצמו, ללא שם הספר. יתקבל דף שחלקו העליון מצויר וחלקו התחתון יצויר על ידי הילדים. ראו בהמשך.

נשוחח עם הילדים ולאחר מכן נציע להם לצייר מה גל רואה מלמעלה, כשהיא עפה על כנפי הספר?

נערוך תערוכה של ציורים שכותרתה "לעוף על כנפי הספר - מה גל רואה מלמעלה?".

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

אריה ספריה / מישל קנודסן

שם הספר : אריה הספריה כתב : מישל קנודסן איורים : קוין הוקס תרגום : אירית ארב הוצאה : כנרת	<u>תעודת זהות לספר</u>
לספרייה שקטה ורגילה למראה נכנס ביום מן הימים אריה. אבל ההפתעה האמיתית היא שהאריה לא הורס את המקום, מפחיד את הילדים או טורף את הספרנית. כל רצונו הוא לטייל בין הספרים כאחד המבקרים, ולהשתתף יחד עם הילדים בשעת הסיפור היומית. התופעה חוזרת על עצמה יום אחרי יום : ככל שהוא מתרגל לסביבה, כך לומד האריה להיות מועיל. הוא מנקה את המדפים, מאבק אותם במחי זנב ענוג ועוזר לילדים להגיע לספרים שנמצאים על האיצטבות הגבוהות. אט-אט מתחיל האריה להתחבב על הילדים, והם מצפים לבואו בכל יום. עד שבאחד הימים...	<u>תקציר:</u>
בריסטולים וצבעים להכנת סימניות דף תפזורת (נמצא בנספחים)	<u>ציוד ועזרים נדרשים לפעילויות:</u>
1. קבלת השונה 2. מה נדרש מכל אחד מאתנו כאשר אנו פוגשים את השונה 3. תבניות מחשבתיות המעכבות את תהליך קבלת השונה 4. כללי התנהגות בספריה	<u>ערכים ורעיונות</u>

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכנון משלימות למידה

הצעות לפעילויות א. <u>פעילויות טרום קריאה:</u> - נתבונן בכריכה, מה מוזר בתמונה? - הסיפור שלפניכם מספר על אריה שהגיע לספריה אחת. מה לדעתכם יקרה שם? - האם בקרתם בספריה? מה אתם זוכרים מהספרייה? למה אנשים מגיעים לספריה? - בספריה עובד הספרן, מהם תפקידי הספרן? - מה יכול אריה לעשות בספריה?	
ב. <u>המדריך מקריא את הסיפור</u>	
ג. <u>פעילויות סביב הטקסט:</u> מה דעתכם על הסיפור? מה אהבתם, למה? מה לא אהבתם ומדוע? האם חיבבתם את האריה? מה גרם לכם לחבב אותו? פעילות: 1. מר נקדי וגברת דפני הקפידו לשמור על כללי התנהגות בספריה עד שיום אחד... המדריך רושם על הלוח: בכל כלל יש יוצא מן הכלל מה היה היוצא מן הכלל שגם לאריה לשאוג? ושגרם למר נקדי לרוץ בספריה? האם אתם מכירים מקרים נוספים בהם מותר להפר כלל בגלל יוצא מן הכלל? 2. האריה הינו חית פרא, חית טרף, בסיפור שלנו הוא שינה את עצמו, למה הוא עשה זאת לדעתכם? 3. לא רק האריה השתנה, מי עוד השתנה בסיפור ולמה?	
1. דף תפזורת 2. מכינים סימניה עליה כותבים כללי התנהגות בספריה ומעטרים אותה 3. ממחיזים את הסיפור 4. יוצרים את הספרייה שלכם בעזרת מגוון חומרים	פעילות יצירה

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

נספח 1

מצאו את המילה החסרה (בעקבות "אריה הספריה")

השלימו את המילים במשפטים שלפניכם, השתמשו במילים ממשפחת ס.פ.ר.
דוגמא: סיפור/ ספרן / ספרו ...

1. ה _____ משאיל ספרים לקוראים.
2. ה _____ היא מקום ציבורי להשאלת ספרים.
3. בחג קיבלתי _____ חדש.
4. המורה הקריאה _____ לילדים.
5. ה _____ כותב מתוך הרעיונות שעולים בראשו.
6. בכל לילה לפני השינה אמא _____ לי סיפור.
7. הילדים _____ על חוויות מהחופשה שלהם.

א. מה משותף לכל המילים ששילבתם במשפטים?

1. _____
2. _____
3. _____

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

נספח 2

תפזורת – "אריה הספריה"

ת	ו	ג	ה	נ	ת	ה	י	ל	ל	כ
ש	ח	ז	ו	ק	ב	ה	י	ר	א	ר
ע	מ	ל	מ	ו	כ	י	מ	ט	ס	ט
ת	ע	ס	ד	ר	נ	מ	י	ר	פ	ס
ס	ש	ר	פ	א	ק	צ	צ	פ	ר	י
י	ד	ג	י	י	ב	א	פ	ת	נ	ס
פ	ט	ח	מ	מ	ז	ו	ט	ה	י	פ
ו	ע	ס	נ	מ	ל	כ	ל	י	ת	ר
ר	ה	ל	א	ש	ה	ק	פ	ל	ד	י
ר	י	כ	ש	ה	ל	ה	ר	י	ד	מ
ה	י	ד	פ	ו	ל	ק	י	צ	נ	א

מחסן מילים: אריה, קוראים, ספרנית, ספרים, אנציקלופדיה, מדפים, שעת
סיפור, דלפק השאלה, כרטיסי ספרים, כללי התנהגות, דירה להשכיר, מיץ
פטל

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

מרק כפתורים / אוברי דיוויס

א. שם הספר: מרק כפתורים ב. המחבר/ת: אוברי דיוויס ג. המאייר/ת: דושאן פטריצ'יק	תעודת זהות לספר
בעזרת כמה כפתורים הצליח קבצן רעב לשפר את יחסם של האנשים בעיירה זה אל זה ולהפוך את אנשי העיירה לקהילה, המבטיחה כי איש מחבריה לא יישאר לבד ובלי תמיכה.	תקציר:
גיליונות נייר, עיתונים בנושאי אוכל, צבעי גואש, בריסטולים, לורדים, דבק ומספריים. אביזרים להמחשה תיאטרלית: בגדים ישנים, צעיפים כובעים, סיר, כף, כפתורים וירקות. (רצוי להיערך ולבקש גם מהילדים).	ציוד ועזרים נדרשים לפעילויות:
א. עזרה לזולת, נתינה, נדיבות, קבלת האחר, ערבות הדדית ומנהיגות. ב. "מצוות צדקה" – במשך השנים קבעו חכמים חוקים שונים הנוגעים למצוות צדקה, הרמב"ם כתב שאפילו עני המתפרנס מצדקה חייב לתת צדקה מעצמו. ג. "אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני" – משנה מסכת אבות (פרק א' משנה יד) המשפט מסביר ומעצים את ערך היחיד והקהילה: בעזרת יוזמה, ראייה חיובית, שיתוף פעולה ודאגה לאחרים, אנו מפתחים ומשפרים את משמעות החיים.	ערכים ורעיונות
א. פעילויות טרום קריאה: 1. <u>ניבוי על פי כותרת:</u> נציג (נרשום על הלוח) תחילה רק את הכותרת – "מרק כפתורים" ונשאל במה לדעתכם עוסק הספר? 2. נציג את הכריכה ונשאל: הביטו בציור הכריכה, מה רואים בציור?	הצעות לפעילויות

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

במה לדעתכם עוסק הספר? 3. המדריכה תציג בפני הקבוצה תמונה מתוך הסיפור, המייצגת את כל הקהילה מגויסת ומשתתפת בהכנת המרק. מה ניתן ללמוד מהתמונה?	
<u>ב. פעילויות במהלך קריאה:</u> מומלץ להושיב את הילדים במעגל. המדריכה תקרא את הסיפור קריאה ראשונה באוזני הילדים. במהלך הקריאה השניה, יציגו ילדים, במקביל לקריאה, את דמויות הקבוצה, השמש ומספר תושבי העיירה בפנטומימה. אפשר להוסיף בגדים מתאימים ועזרים להצגה כדוגמת סיר, כף מרק, כפתורים וירקות.	
<u>ג. פעילויות סביב הטקסט:</u> 1. פעילויות של שיחה ודיון • נציג בפני הילדים שאלות העולות מתוך הסיפור: • האם אתם רואים או נתקלים בקבצים? היכן? • במה שונה הקבצן בסיפור, מקבצים אחרים שאתם רואים? • מדוע אף אחד לא מסכים להכניס את הקבצן לביתו בתחילת הסיפור? • כיצד ניתן לעזור לאנשים זרים הזקוקים לעזרתנו גם בלי להכניסם הביתה? (כאן המדריכה תחדד ותזהיר כי פתיחת דלת בפני אדם זר אינה מתאימה לילדים צעירים, אנו נזהיר את הילדים מכך) • האנשים בעיירה הרגישו שאין להם דבר, איך ניתן היה לצפות שיעזרו לקבצן? • באיזו דרך הלהיב והצליח הקבצן לשכנע את השמש ולגייס אותו ואת התושבים ומה "כלום" הצליח ליצור מרק? מה היו חומרי הגלם? • על מה מעידים השינויים בצבעי האיורים בתחילת הסיפור לעומת סופו? מדוע הם משתנים? איזו הרגשה הם מסבים לקורא? • מה הרוויחו אנשי העיירה מתרומת המרק שכה שימח אותם? שתפו בדוגמא על מקרה בו כל אחד תרם את חלקו לתוצר משותף טוב יותר. (אפשר בזוגות). 2. אוצר מילים, צרופים וביטויים: נשאל את הילדים: מהו מתכון להכנת עוגה או תבשיל, מה הוא כולל? מי מהילדים הכין מאכל תוך היעזרות במתכון? 3. נזמין את הילדים להכין מתכון להכנת מרק כפתורים: רשימת מצרכים וכלים, אופן הכנה. אפשר לכתוב את המתכון בתוך סיר גדול	

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

שכל אחד יצייר על הדף. <u>להלן, משפטים מתוך הספר המתארים פעולות להכנת מרק. הפעולות יירשמו על הלוח. לדוגמה:</u> "מיד הביאו לו מלח, סוכר ופלפל. הוא בזק אותם לתוך הסיר ובחש" "מיד הביאו לו שמן והוא יצק אותו לתוך הסיר" "הקבצן המשיך לבחוש" "הקבצן קילף את הירקות, אחר כך פרס אותם וחתך וקצץ" " ואז השליך אותם לתוך הסיר המבעבע ובחש את המרק עוד ועוד". כל ילד מוזמן לקשט את הסיר האישי שלו בתוס המשימה, באיורים מתאימים, כחלק מיצירת מתכון מרשים.	
<u>סיפור קבוצתי</u> המדריכה תסדר את התלמידים בישיבה מעגלית. המדריכה תקרא משפט פתיחה של סיפור קיים או דמיוני ותעצור בקטע המותח ותיתן לתלמיד להמשיך את הסיפור. התלמיד הבא אחריו, ימשיך את הסיפור. וכך הלאה עד שנוצר סיפור חדש וייחודי לקבוצה. <u>שיתוף פעולה באמצעות יצירה:</u> מטרת הפעילות: הבנה של היתרונות שיש בשיתוף הפעולה, והשוואה של עבודת יחיד מול עבודה קבוצתית. נפזר בחדר שלושה גיליונות נייר גדולים וצבעי גואש, מסביבו ישבו התלמידים בשלוש קבוצות. מהלך הפעילות: תחנה 1- ננחה את הקבוצה הראשונה להכין ציור אישי. כל ילד יצייר ציור אישי על גבי הנייר המשותף. תחנה 2- ננחה את הקבוצה השנייה להכין ציור גדול משותף ללא כל שיח או התייעצות בין חברי הקבוצה. תחנה 3- בקבוצה השלישית ננחה את הילדים ליצור ציור משותף, כשיש באפשרותם לנהל שיח ולהתייעץ בנוגע לציור, חלוקת השטח ותהליכי עבודה. כל אחת מהקבוצות צריכה לעבור בשלוש התחנות. לאחר שהקבוצה סיימה לעבור בשלוש התחנות, עליה להציג בפני המליאה את שלוש היצירות. כל ילד בתורו ישתף איך הרגיש בכל תחנה ומה היצירה שכל אחד הכי אהב ומדוע? <u>פעילויות להרחבה והעשרה</u> הקרנת סרטון "מרק כפתור": הצגה לצפייה ביוטיוב מתוך התוכניות "פרפר נחמד". לקישור	<u>פעילות</u> <u>יצירה</u>

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

מפתח הלב

ההצעות מאפשרות בירור של ערכים ומסרים חברתיים הרלוונטיים לעולמם של הלומדים תוך התנסות בעבודה בצוות, בחשיבה יצירתית, במעורבות חברתית ובניהול שיח מכבד ומקדם.

קרוסלה מסתובבת

המשתתפים יושבים בשני מעגלים: פנימי וחיצוני, כשפניהם זה מול זה, באופן שנוצרים זוגות.

המנחה מציג נושא לשיתוף קצר, במשך דקה.

כשיינתן האות על ידי המנחה, כל משתתף במעגל הפנימי זז מקום אחד שמאלה והמנחה יציג נושא חדש לשיתוף קצר.

אילו הייתי

המשתתפים יכתבו על הלוח מספר היגדים המתחילים במילים: "אילו הייתי..."

לדוגמה: אילו הייתי דמות מסיפור או סרט, הייתי בוודאי...כי...; אילו הייתי בעל חיים, הייתי בוודאי...כי...; אילו הייתי מנהיג, הייתי מחליט ש...כי...; אילו הייתי ממציא, הייתי מתכנן...כי...; אילו הייתי "כל יכול", הייתי רוצה...
המשתתף הראשון בוחר את אחד ההיגדים ומשלים אותו בדרך יצירתית. המשתתף הבא נותן לו משוב חיובי על אופן הצגת הרעיון ובוחר היגד שהיה רוצה להשלים.

זו הנתינה שלי

כל משתתף יכתוב בפתק מהי הנתינה שלו) במשפחה, במשחק, בלימודים, בפעילות הפנאי, במילוי תפקיד, בחוג, בהפסקה ועוד).
המשתתפים יישבו במעגל שבמרכזו מונח בקבוק ריק:

- ♦ כל משתתף בתורו יסובב את הבקבוק עד שייעצר.
- ♦ המשתתף שתחתית הבקבוק פונה לכיוונו יטיל את הקובייה ויפעל בהתאם להנחיות הבאות:

- מספר 1 בקובייה - **פנטומימה** - יציג את הנתינה שכתב בפתק ללא מילים
 - מספר 2 - **הצגה** - יציג את הנתינה בליווי הסבר
 - מספר 3 - **חבר** - ידגים את הנתינה בעזרת חבר שמשתתף במעגל
 - מספר 4 - **התור עובר** - יסובב שוב את הבקבוק
 - מספר 5 - **מדבקה** - יקבל מדבקת "חייכן"
 - מספר 6 - **רמז** - ייתן לחבריו רמז: הנתינה שלי קשורה ל...
- הלומד שפקק הבקבוק פונה לכיוונו ינסה לזהות את הנתינה המוצגת.

רמזור בפעולה

המשתתפים יושבים במעגל. המנחה יחלק לשני משתתפים היושבים זה לצד זה במעגל שני בלונים בצבעים אדום וירוק. הבלונים יעברו בין יושבי המעגל בכיוונים הפוכים. משתתף שקיבל בלון אדום, יציין התנהגות

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

שעלולה לפגוע בחבר ושכדאי להימנע ממנה, ומשתתף שקיבל בלון ירוק,
יציין התנהגות מכבדת שגורמת לחבר הרגשה טובה.
הסבב מסתיים כאשר המשתתף הראשון שקיבל בלון אדום, מקבל בלון ירוק.

ניתן להקרין פרקים מתוך התוכניות "קשת וענף"

העשרה מתמטית

מגוון פעילויות העשרה במתמטיקה לתלמידי כיתות א'

http://meyda.education.gov.il/files/yesodi/nitzanim/math_A.docx

מגוון פעילות העשרה במתמטיקה לתלמידי כיתות ב'

http://meyda.education.gov.il/files/yesodi/nitzanim/math_B.docx